

**CUPTOR DE ARS OALE DIN SECOLUL AL VI-lea e. n.
LA DULCEANCA
(Jud. Teleorman)**

DE

SUZANA DOLINESCU-FERCHE

Printre descoperirile recente făcute în timpul cercetărilor efectuate în așezarea din secolul al VI-lea e.n. de la Dulceanca¹, merită să fie semnalat un cuptor de ars oale conținând aproximativ 12 vase întregibile și care constituie primul indiciu asupra practicării meșteșugului olăriei în interiorul așezării de aici.

Cuptorul, aflat în zona periferică din sudul așezării, se deosebește de cuptoarele din interiorul locuințelor de suprafață sau a bordeielor din secolul al VI-lea e.n. atât prin sistemul de construcție, cât și prin dimensiunile sale. Ceramica descoperită în cuptor prezintă un interes deosebit, vasele depuse în același timp formează un grup închis care poate constitui un criteriu de încadrare tipologică și într-un timp restrâns delimitat a unei serii de tipuri ceramice caracteristice.

Pînă acum, singura analogie pentru cuptorul nostru o constituie complexul similar descoperit cu ani în urmă în așezarea din secolul al VI-lea e.n. de la Dămăroaia, din apropierea Bucureștiului, cercetată de Dinu V. Rosetti², care descrie (la p. 210) un cuptor plin cu vase, așezate unul peste altul în două rînduri, lucrate cu mîna și la roată, printre care a apărut și un vas decorat cu o cruce incizată. După descrierea făcută de autor și acest cuptor fusese construit independent de locuințe ca și cel de la Dulceanca, avînd probabil tot funcția de cuptor de ars oale.

Cuptorul de ars oale de la Dulceanca a fost surprins stratigrafic pe profilul secțiunii VI, ca o albiere în solul cenușiu-gălbui, cu o lungime de 1,50 m, prea mică pentru a fi putut aparține unei locuințe parțial adîncite în pămînt. Nivelul de săpare a „gropii” amenajate pentru construirea cuptorului este același cu al locuințelor de suprafață și al gropilor bordeielor din secolul al VI-lea e.n. S-a observat că pentru construirea cuptorului

---

¹ Suzana Dolinescu-Ferche, *Așezarea din epoca prefeudală de la Dulceanca*, în *Revista muzeelor*, 3, 1966, p. 261 — 264; idem, *Raport asupra săpăturilor de la Dulceanca, 1963 — 1967* (în curs de publicare).

² Dinu V. Rosetti, *Siedlungen der Kaiserzeit und der Völkerwanderungszeit bei Bukarest*, în *Germania*, 18, 1934, p. 206 — 213.

a fost pregătită o suprafață aproape rotundă (remarcată pe un ax de profil), cu un diametru de aproximativ 1,50 m. La mijlocul suprafeței, adîncit cu aproximativ 10—15 cm, a fost creat un postament pe care a fost ridicat cuptorul din lut amestecat cu pietriș (fig. 1).

Cuptorul a apărut sub forma unei grămezi aproape rotunde, compacte, formată din lipitură arsă, fragmente provenind din vase, avînd

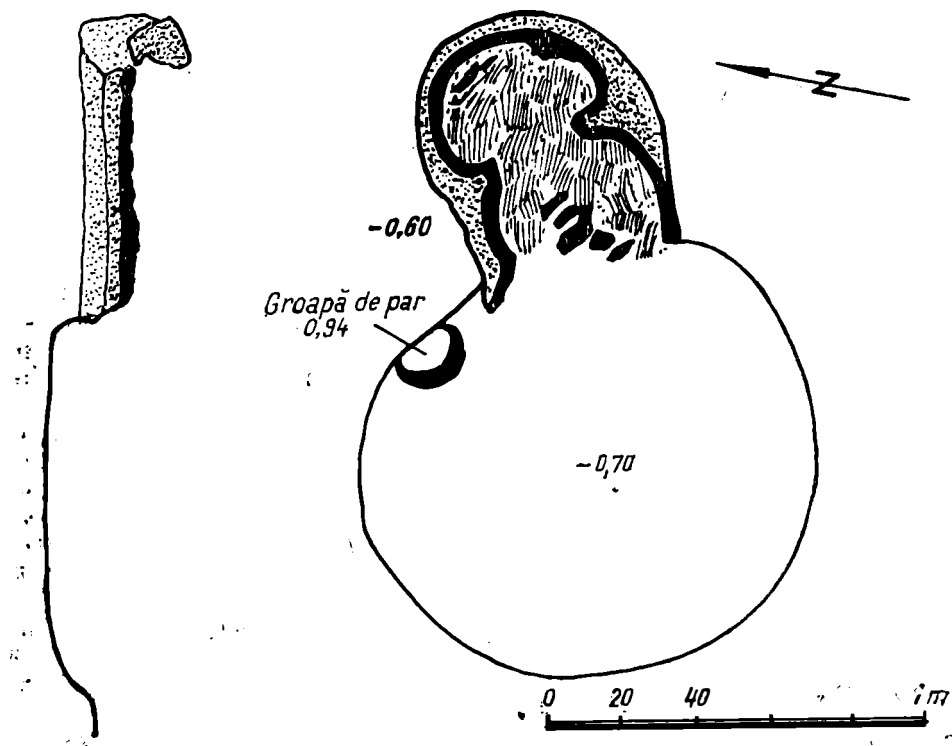

Fig. 2. — Dulceanca. Cuptorul de ars oale la demontare.

răspîndite în jur fragmente ceramice și bucăți din lipitura pereților amestecate cu pietriș. Din pereți s-a păstrat o porțiune de 25 cm înălțime. Cuptorul are baza în formă de potcoavă cu diametrul lung de 0,90 cm și este împărțit la interior în două părți printr-o sugrumare laterală a pereților pe axul median, care lasă o deschidere largă de comunicare. La gura cuptorului a fost făcută o groapă rotundă, puțin adîncită (0,10 cm) față de baza cuptorului (fig. 2). Probabil că deasupra cuptorului a fost construit un acoperiș de protecție (o groapă de par la stînga intrării cuptorului indică aceasta). La demontare a apărut vatra cuptorului pe care se formase o crustă groasă, albă, pietrificată datorită arderii.

Faptul că acest cuptor a fost construit izolat, în afara locuințelor, este încă un argument care sprijină opinia noastră că a fost folosit la arderea ceramicii. El se deosebește de cuptoarele obișnuite, construite în interiorul locuințelor, folosite la pregătirea mîncărurilor și coptul

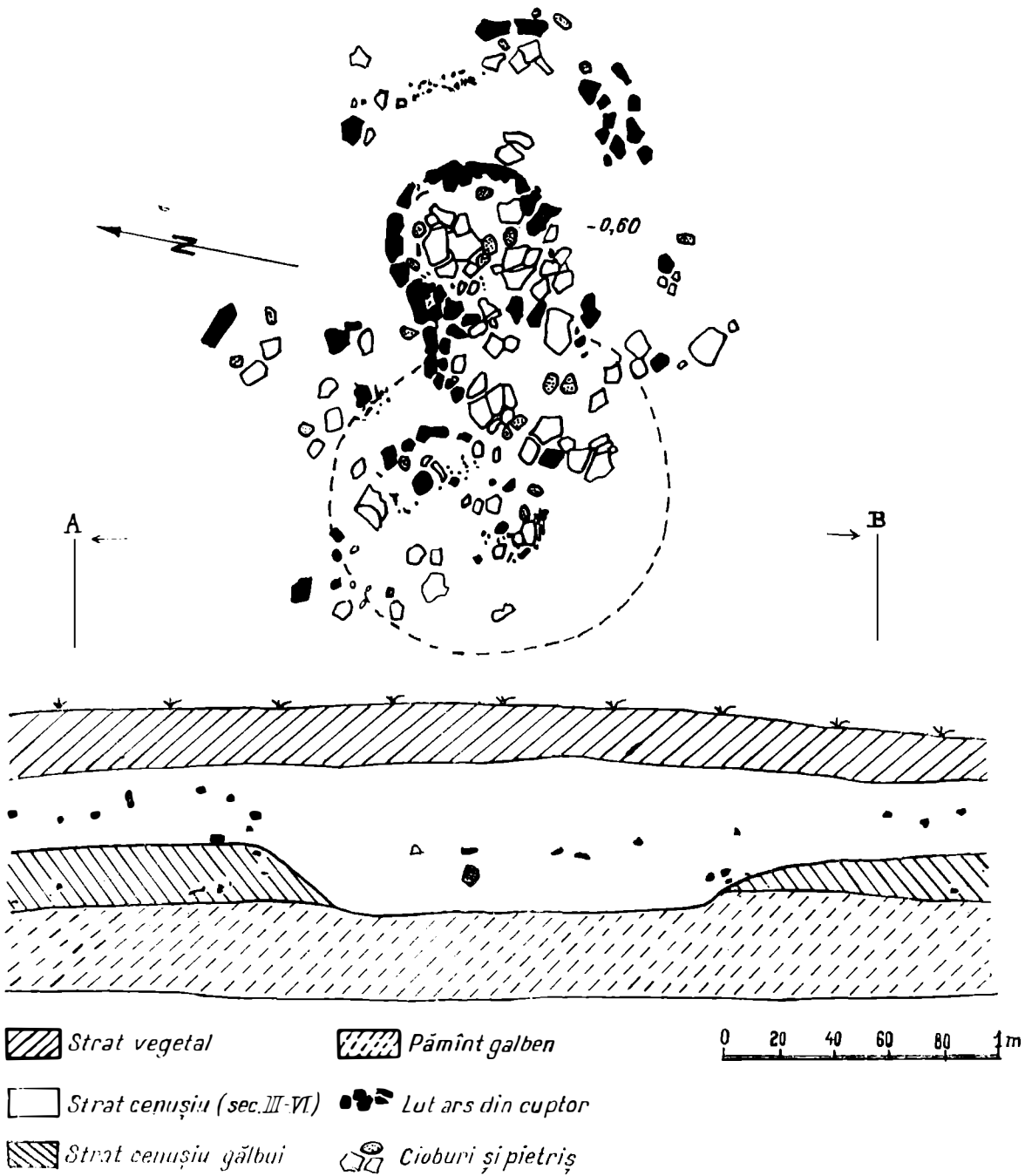

Fig. 1 — Dulceanca. Cuptorul de ars oale, planul și profilul stratigrafic în secțiunea VI.

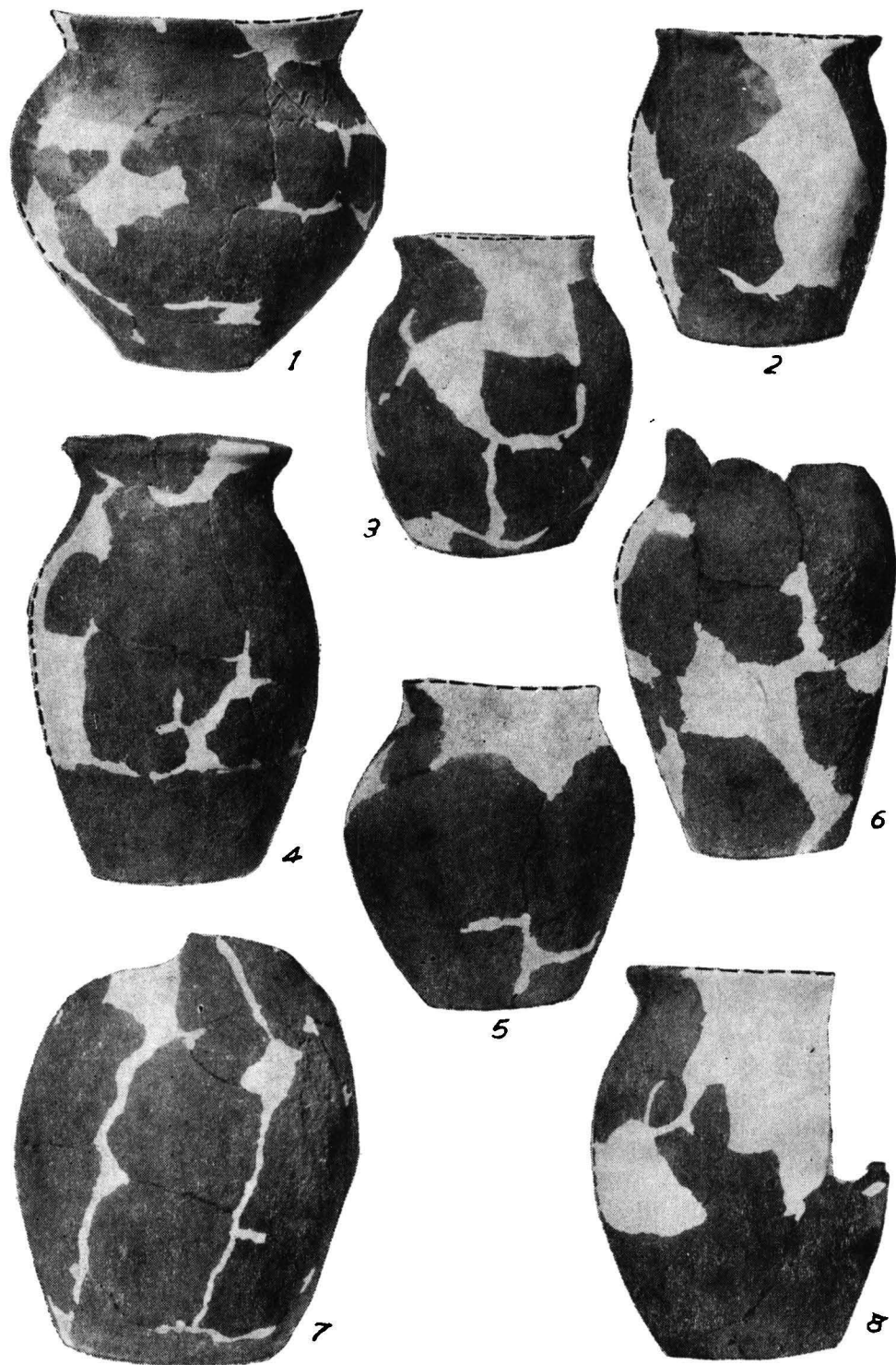

Fig. 3. — Dulceanca. Cele 8 vase întregite din cuptorul de ars oale. 1, vas lucrat la roată; 2 — 8, vase lucrate cu mîna.

pîinii, care sînt mult mai mici, ovale sau rotunde, cu bolta scundă și cu o singură încăpere.

Vasele au fost depuse direct pe vatră, unul lîngă altul, avînd între ele cîțiva vălătuci ovali cu extremitățile ascuțite sau rotunjite (fig. 7), care se sprijineau de asemenea pe vatră. La mijloc au fost depuse vasele înalte și în jurul lor cele scunde. Prin dărîmarea și împrăștierea unei porțiuni din partea superioară a cuptorului, vasele au fost turtite.

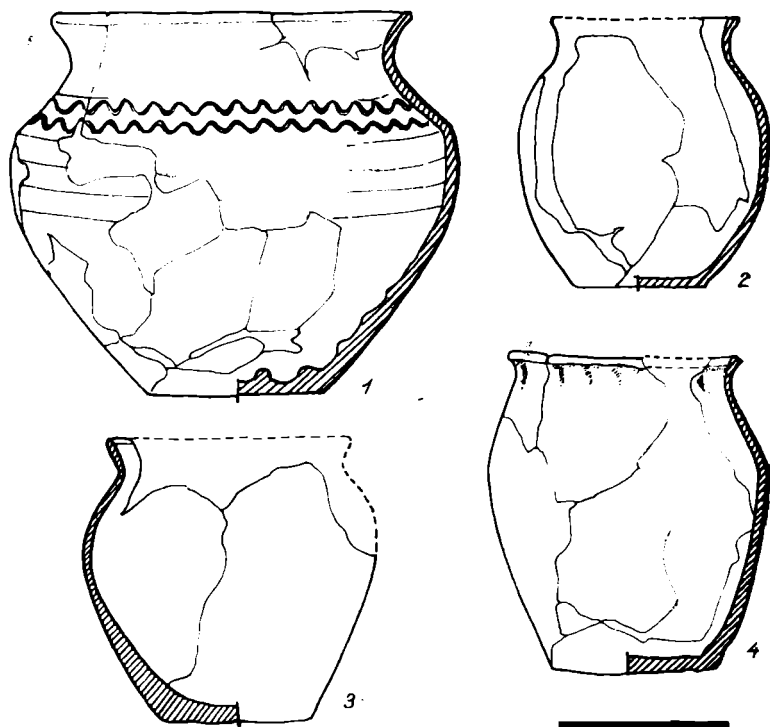

Fig. 4. — Dulceanca. 1 — 4, vase din cuptorul de ars oale.

S-a constatat că atît vasul lucrat la roată, cît și cele lucrate cu mîna au fost modelate din aceeași pastă, amestecată cu nisip, ambele categorii avînd pereții subțiri, fapt care a determinat arderea uniformă, egală, a fiecărui exemplar. Forma caracteristică este borcanul fără toartă, cu corpul mai alungit sau mai bombat (fig. 3, 4, 5 și 6). Vasele sînt lucrate într-o tehnică foarte îngrijită.

1. Vasul lucrat la roată (fig. 3/1 și fig. 4/1) are gura largă și fundul mic, drept. Deasupra umărului este decorat cu două linii în val, incizate. Corpul se lărgeste mult, pînă la un prag ușor pe care-l face pe diametrul maxim, după care începe decorul propriu-zis. Cîteva linii ușor marcate lasă impresia că s-a încercat realizarea a trei fațete sub umărul vasului. În interior, pe fund, primele învîrtiri ale roții au lăsat o amprentă puternică circulară, apoi canelurile formate prin învîrtire se estompează din

ce în ce mai mult pe măsură ce vasul este înălțat, până dispar cu totul spre umăr. Acest exemplar amintește formele mai vechi ale vaselor dacice din cultura Chilia și a formelor provincial-romane.

2. Vasele lucrate cu mâna se grupează astfel : a) vase scunde cu corpul mai bombat sau mai alungit, neornamentate, cu buza răsfrântă în

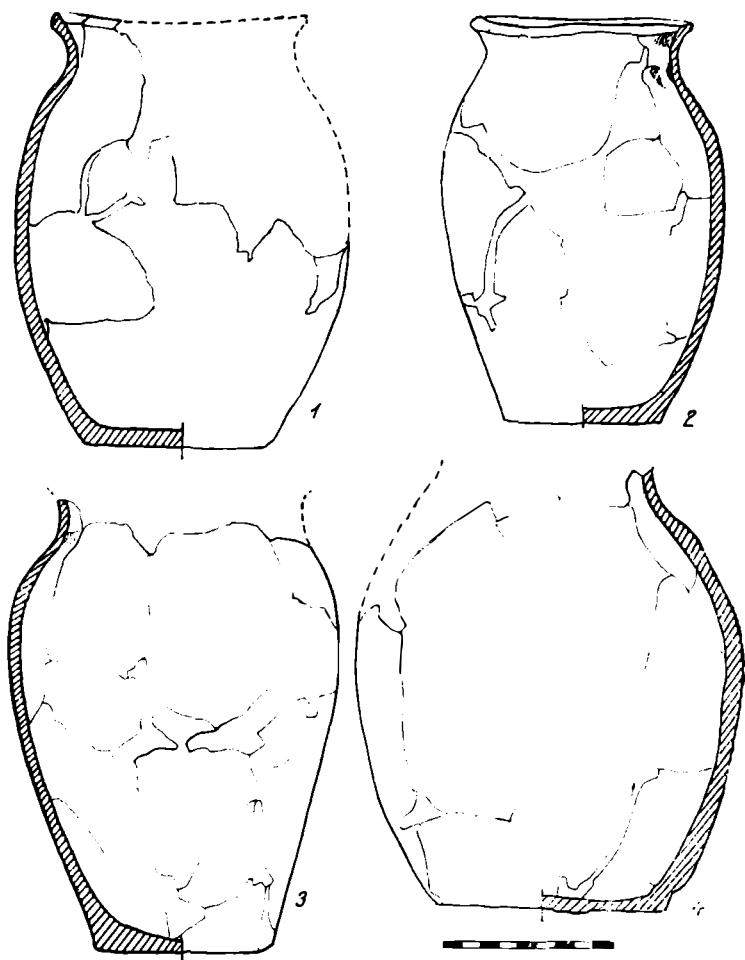

Fig. 5. — Dulceanca. 1 — 4, vase din cuptorul de ars oale.

afară, avind sub ea imprimate urmele degetelor. În general au fundul drept, subțire, excepție făcând exemplarul din fig. 4/3. În interior se observă urmele degetelor prin șanțuri verticale (fig. 4/2—4); b) vase cu corpul alungit, înalte, cu umărul sus, neornamentate, avind fundul larg, proporțional cu gura (fig. 5/2,3); c) vase înalte, cu fundul larg și diametrul maxim pe mijloc și buza răsfrântă în afară. Se observă aceleași urme lăsate de degete sub buză, la exterior (fig. 5/2,3). Restul fragmentelor fac parte din exemplare care nu au putut fi decît parțial reconstituite și aparțin unuia sau altuia din tipurile descrise mai sus (fig. 6/1—4).

Ceramica descoperită în cuptorul de la Dulceanca se încadrează în aria de cultură materială caracteristică secolului al VI-lea e.n. pe teritoriul Munteniei, găsindu-și analogii în majoritatea complexelor cercetate până acum în centrul, nord-estul și sud-vestul Munteniei³. Nu încapă nici o îndoială că această ceramică a fost făcută de un meșteșugar olar din așezare, într-un răstimp foarte scurt. Pe de altă parte, ceramica descop-

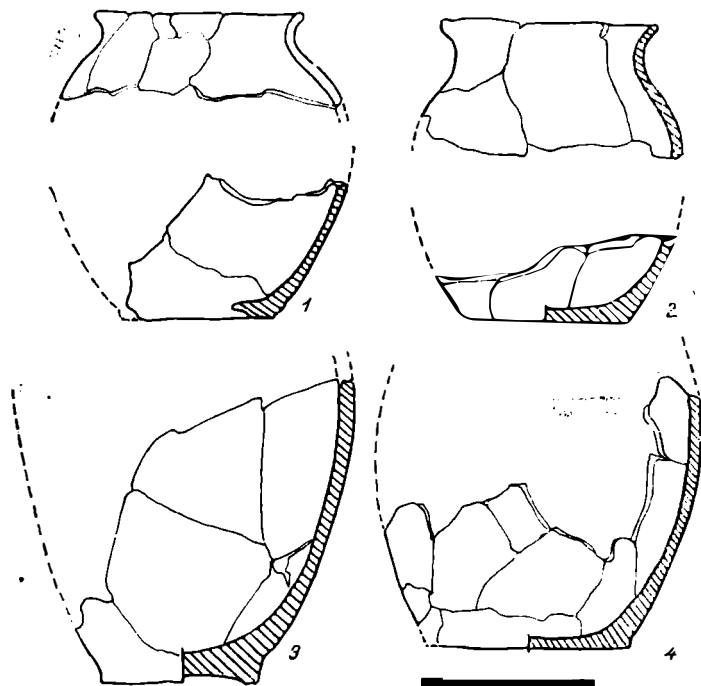

Fig. 6—Dulceanca. 1 — 4, vase din cuptorul de ars oale întregite parțial.

rită în bordeiele sau locuințele de suprafață din așezare cuprinde forme similare, care dovedesc că ambele tipuri de locuință au coexistat, ele nereprezentând faze deosebite din punct de vedere cronologic.

Nu este locul să reluăm aici analiza din punctul de vedere al originii și al atribuirii etnice a diferitelor tipuri din olăria prezentată și să încercăm o paralelizare a lor cu alte grupuri descoperite în interiorul Munteniei în secolul al VI-lea e.n., acestea constituind capitole deja studiate și dezbătute în literatura de specialitate⁴. Nota de față are scopul de a

³ Ciurel, Străulești-Măicănești și Lunca, Băneasa, Bucureștii Noi și altele (în jurul orașului București), Budureasa, Tîrșorul Vechi etc. (jud. Prahova), Ipotești, Dulceanca, Sfințești, Olteni, în sud-vestul Munteniei.

⁴ Sebastian Morintz, *Săpăturile de pe Dealul Ciurel*, în *Materiale*, VI, 1959, p. 770 — 771; *Materiale*, VII, 1961, p. 658 — 663; *Materiale*, VIII, 1962, p. 761 — 769; Margareta Constantin, *Străulești-Măicănești, Așezarea prefeudală II*, în *Cercetări arheologice în București*, vol. II, 1965, p. 75 — 98; VI. Zirra și Gh. Cazimir, *Unele rezultate ale săpăturilor arheologice de pe „Cîmpul Boja”-Militari*, în *Cercetări arheologice în București*, vol. I, p. 49 — 75; Victor Teodorescu, *Despre cultura Ipotești-Cîndești*, în *lumiina cercetărilor arheologice din nord-estul Munteniei (reg. Ploiești)*, în *SCIV*, 15, 1964, 4, p. 485 — 503.

prezenta un material documentar important pentru o perioadă în care vestigiile arheologice nu sînt prea bogate. Mai adăugăm că pentru această

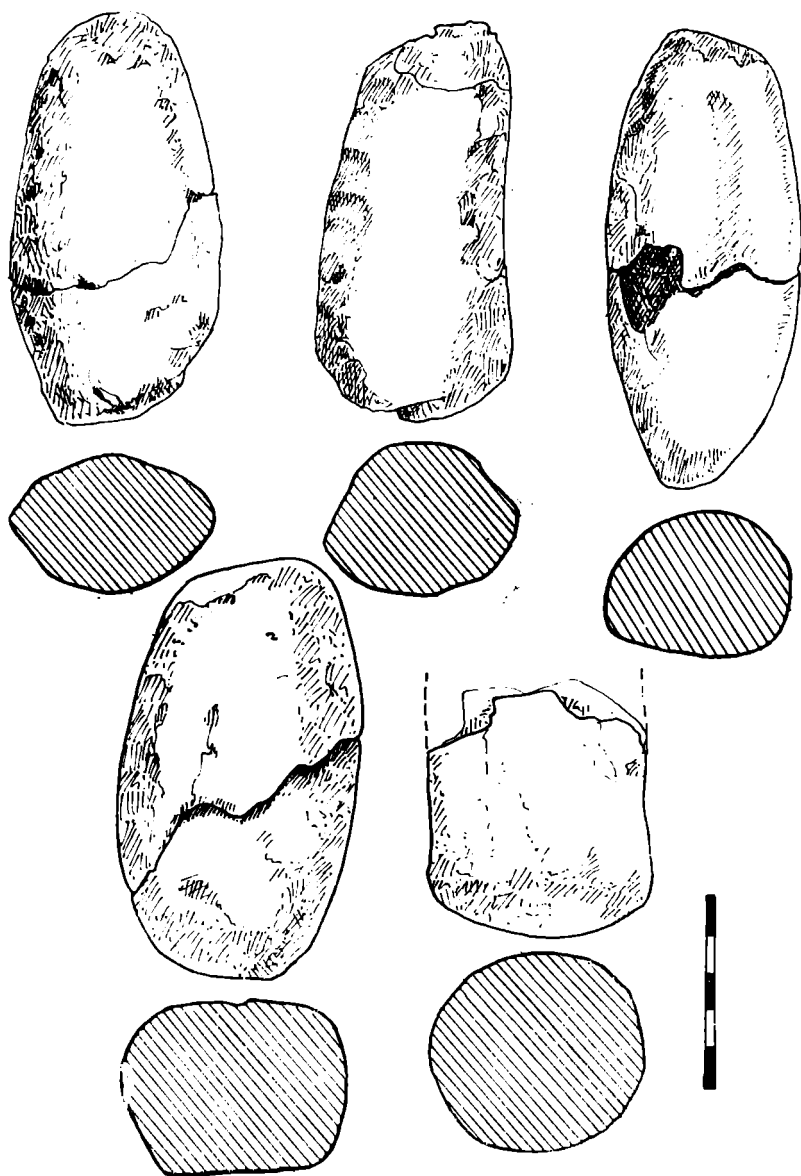

Fig. 7. — Dulceanca. Vălătuci de lut din cuptor.

etapă izvoarele istorice sînt foarte sărace și nu ne pot fi de prea mare ajutor în reconstituirea felului de trai al localnicilor, așa că elementul de bază cel mai autentic îl formează tot materialul arheologic.

FOUR DE POTIER DU VIe SIÈCLE DE n.è. À DULCEANCA (Dép. de Teleorman)

RÉSUMÉ

L'auteur présente un four de potier, contenant 12 vases, récemment découvert dans l'établissement du VIe siècle de notre ère, à Dulceanca (dép. de Teleorman) qui se trouve à environ 12 km de la ville de Roşiori de Vede.

Cette découverte atteste pour la première fois l'existence des artisans potiers dans cette station. Le four construit en terre et gravier est différent, par ses proportions et par sa forme, des fours trouvés dans les huttes. Les vases découverts dans le four sont travaillés au tour et à la main. Ils peuvent servir comme critère typologique et chronologique restreint, pour d'autres vases du VIe siècle de notre ère du territoire de la Munténie.

LÉGENDE DES FIGURES

- Fig. 1. — Dulceanca. Four de potier, plan et coupe stratigraphique dans la section VI.
Fig. 2. — Dulceanca. Four de potier après sa mise au jour.
Fig. 3. — Dulceanca. Les huit vases restaurés, trouvés à l'intérieur du four de potier.
1, vase travaillé au tour; 2 — 8, vases travaillés à la main.
Fig. 4. — Dulceanca. 1 — 4, vases provenant du four de potier (dessin).
Fig. 5. — Dulceanca. 1 — 4, vases provenant du four de potier (dessin).
Fig. 6. — Dulceanca. 1 — 4, vases provenant du four de potier, partiellement restaurés (dessin).
Fig. 7. — Dulceanca. Rouleaux de glaise trouvés à l'intérieur du four.